

Onderwijsontwikkeling bij de Open Universiteit

Leo Wagemans

28 juli 2011

Overleg met REA College Nederland

Open Universiteit
www.ou.nl

Uitgangspunten van de OU

- Afstandsonderwijs
- Vrijheid van tijd
- Vrijheid van plaats
- Vrijheid van tempo
- Open toelating
- Modulaire cursussen

Onderwijsontwerp en -ontwikkeling

ADDIE-cyclus

- Analyse
- Ontwerp
- Ontwikkeling
- Implementatie & praktijk
- Evaluatie

Eerste stap: analyse

Drie inhoudelijke uitgangspunten van belang

- doelstelling(en)
- vakinhoud
- voorkennis

Andersoortige randvoorwaarden

- beschikbare elektronische leeromgeving
- aantal te verwachten studenten
- beschikbare tijd van de docent(en)
- studiebelasting etc..

Tweede stap: ontwerp

- cursus doordenken en (op papier) beschrijven
- uitwerken van de inhoud en de structuur van de taken
- op welke manier in ELO onderbrengen

Derde stap: ontwikkeling

- maken van alle materialen
- teksten uitschrijven
- videofragmenten opnemen
- toetsen ontwikkelen
- feedback maken
- etc.

Vierde stap: implementatie & praktijk

- als alle materialen fysiek of digitaal klaar liggen, moeten ze gebruiksklaar worden gezet
- ELO wordt ingericht
- reader wordt samengesteld, gekopieerd en ter beschikking gesteld
- etc.

Vijfde stap: evaluatie

Terugblik aan het eind van de rit, maar ook al tussentijds

- ging alles zoals gepland
- waar wel, waar niet
- wat kan beter
- hoe ziet de bijstelling er uit
- etc.

Ontwikkelteam / Cursusteam

- docent is ontwikkelaar
- vaak is het een groep personen die gezamenlijk, in projectvorm, materiaal gaat ontwerpen
- projectteam zal meestal bestaan uit
  - projectleider of coördinator
  - inhoudsexpert (docent)
  - onderwijstechnoloog
  - iemand met verstand van programma's waarmee digitale media kunnen worden ontwikkeld en beschikbaar gesteld: AV-ontwerpers, programmeurs
- uit de samenwerking tussen deze mensen komt het uiteindelijke product tot stand

Didactische functies

- Studie structureren en organiseren
- Leerstof toegankelijk maken
- Helpen leerstof verwerken en studenten activeren
- Studenten motiveren
- Toetsen
- Feedback geven

Studie structureren en organiseren

- Leerdoelen expliciteren
- Verwachtingen expliciteren
- Duidelijke structuur aanbrengen in cursus
- Cursus opdelen in lessen, leereenheden of studietaken
- Indicatie geven van normatieve studielast
- Laten zien hoelang anderen over een onderdeel doen
- Studeeraanwijzingen formuleren
- ...

Leerstof toegankelijk maken

- Leerteksten schrijven en aanbieden
- Artikelen of tekstboeken selecteren
- Bronnen op Internet selecteren
- Aangeven welke teksten en bronnen verplicht en welke facultatief zijn
- ...

Helpen leerstof verwerken en studenten activeren

- Toelichtingen en uitleg geven
- Verwerkingsopdrachten formuleren
- Taken formuleren
- Problemen aanbieden
- Werken met cases
- .....

Studenten motiveren

- Motiverende voorbeelden en cases aandragen
- Op een persoonlijke manier schrijven
- Aansluiten bij de ervaringen en leefwereld van de studenten
- Studenten in contact brengen met andere studenten

Toetsen

- Ingangstoetsen aanbieden
- Zelftoetsen in het materiaal opnemen
- Tentamenvoorbeelden geven
- ...

Feedback geven

- Automatische feedback bij gesloten vragen
- Voorbeeldantwoorden bij open vragen
- Beoordeling door een begeleider
- Beoordelen door medestudenten
- ....

Elementen van een cursus

- Een werkplek op Studienet
- Schriftelijk materiaal (readers of tekstboeken)
- Eventueel nog een cd-rom of dvd
- Begeleiding
  - Individueel
  - Bijeenkomsten (al dan niet online)
- Een tentamen

Onderdelen van het materiaal

- Cursusintroductie
- Leereenheden of studietaken
  - Introducties
  - Leerdoelen
  - Opdrachten
  - Toelichtingen en voorbeelden
  - Leerteksten
  - Bronnen
  - Toetsen
  - Feedback
- Proeftentamen

Het proces van cursusontwikkeling

Cursusontwikkelopdracht

1. Initiatieffase: Analyse → Globaal Ontwerp
2. Planfase: Ontwerp → Cursusplan
3. Uitwerkfase: Ontwikkeling → 1ste versie cursus
Proeftoetsing → Definitieve versie
4. Exploitatiefase: Begeleiding
Tentamens
Up-to-date
Evaluatie (o.a. **SEIN**)

